

LIUVOS
ENERGETIKOS
INSTITUTAS

Akademines etikos apklausų palyginimas

Akademines etikos komisija
2021 vasario 10 d.

2019 m. ir 2020 m. apklausa

LEI Akademinės etikos komisija (sudaryta LEI Mokslo tarybos 2019 m. spalio 3 d. nutarimu) **2019 m. gruodžio 10-17 d.** atliko **pirmąją** LEI akademinės bendruomenės apklausą. Apklausos duomenys leido įvertinti akademinės etikos principų laikymąsi institute bei apibrėžti LEI Akademinės etikos komisijos veiklos kryptis ir prioritetus.

2020 m. gruodžio 14-22 d. atlikta **antroji** LEI akademinės bendruomenės apklausa. Jos tikslas – palyginti kaip per metus pasikeitė akademinės etikos padėtis instituto bendruomenėje.

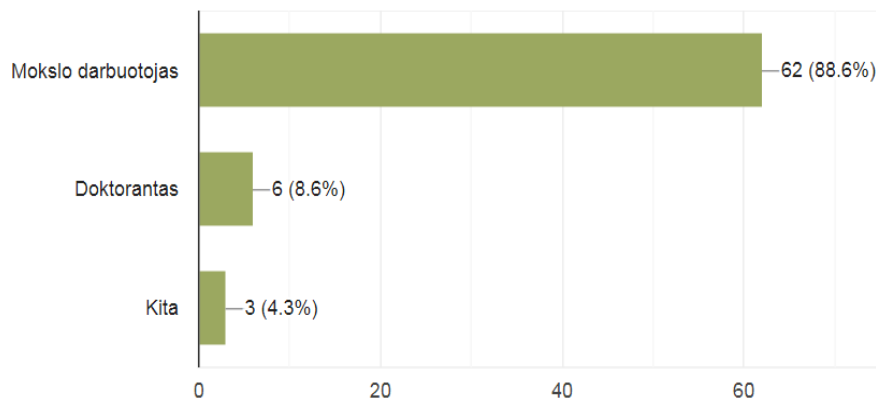

Dalyvavusiųjų respondentų skaičius

Antrojoje apklausoje savo nuomonę išsakė 61 (iš 179 pakviestųjų dalyvauti) LEI bendruomenės narys (pirmojoje 70 iš 180). Žymiai aktyvesni buvo doktorantai.

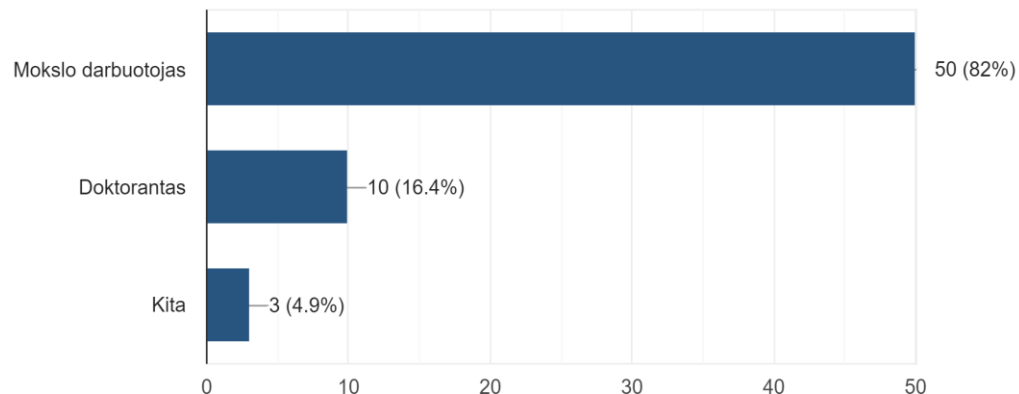
1. Jūs esate:

70 responses

1. Jūs esate:

61 responses

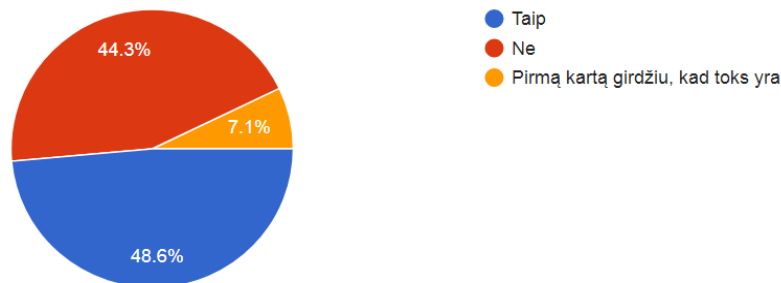

Akademines etikos kodeksas

Per metus institute (daugiau nei 13%) padaugėjo darbuotojų susipažinusių su LEI akademines etikos kodeksu (toliau - AEK). Tai leidžia matyti mažėjančią tendenciją dėl darbuotojų, kurie vis dar nėra susipažinę su dokumentu.

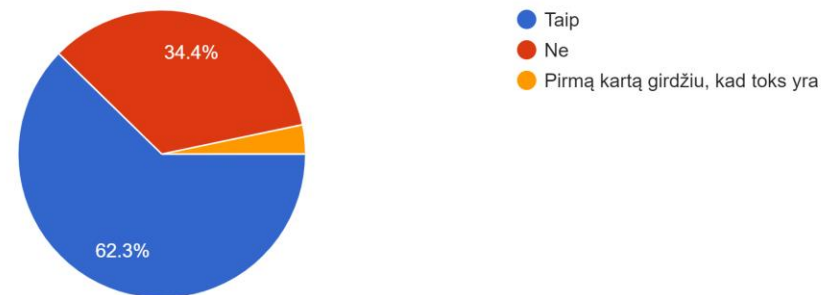
2. Ar esate susipažinęs/-usi su LEI Akademines etikos kodeksu:

70 responses

2. Ar esate susipažinęs/-usi su LEI Akademines etikos kodeksu:

61 responses

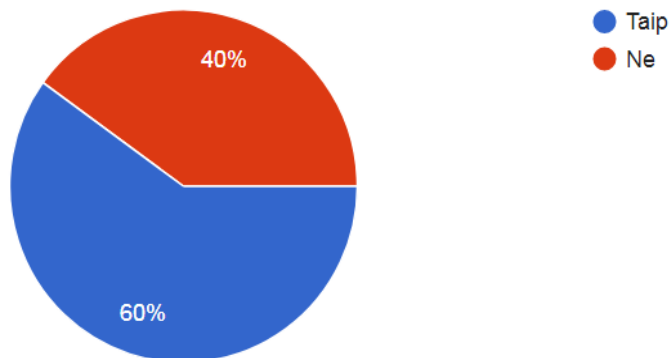

Akademines etikos kodeksas

Tendencija yra auganti ir ne tik dėl susipažinusiųjų su AEK skaičiaus, bet ir dėl žinančiųjų kur rasti AEK skaičiaus. Situacijos pokytis yra gerėjantis ir galima pastebėti, jog susidomėjusiųjų padaugėjo 13%.

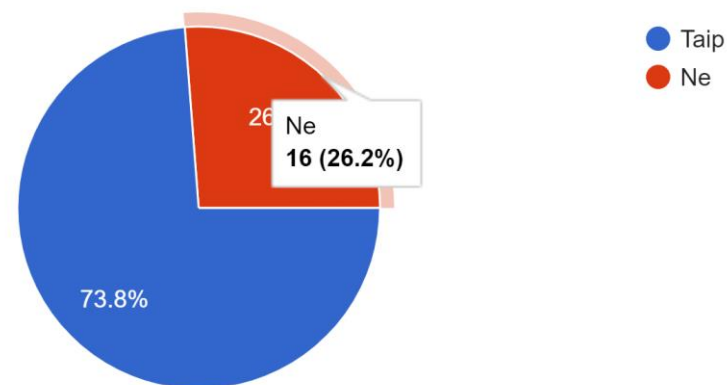
3. Ar žinote, kur rasti LEI Akademines etikos kodeksą:

70 responses

3. Ar žinote kur rasti LEI Akademines etikos kodeksą:

61 responses

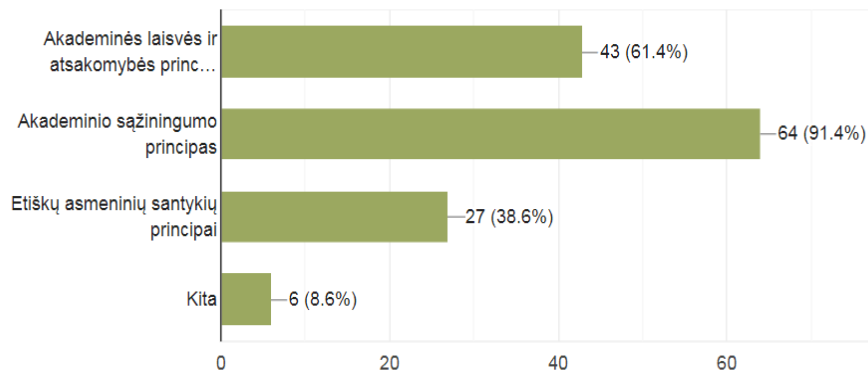

Akademines etikos principai

Padaugėjo apklaustųjų, žinančių apie akademines laisvės ir atsakomybės bei etiškų asmeninių santykių principus, skaičius.

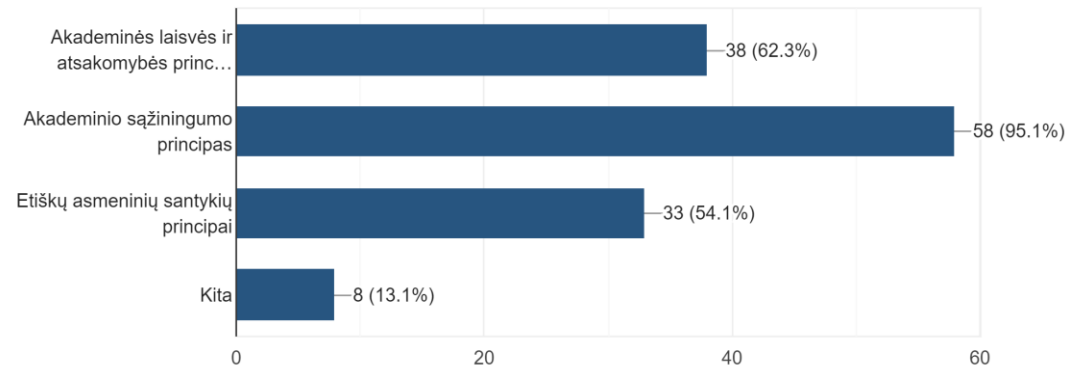
4. Kokius žinote Akademines etikos principus:

70 responses

6. Kokius žinote Akademines etikos principus:

61 responses

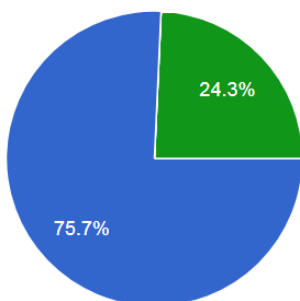

Akademines etikos principų laikymasis

Daugiau nei 90% (2019 m. buvo 75,7%) apklaustųjų yra įsitikinę, kad laikosi akademines etikos principų. Tris kartus sumažėjo darbuotojų, teigiančių, kad apie tai nėra pagalvoję.

5. Ar laikotės Akademines etikos principų:

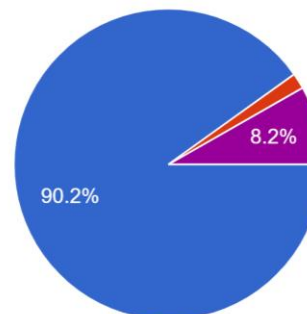
70 responses

● Taip
● Ne
● Retai
● Nesusimąsčiau apie tai

5. Ar laikotės Akademines etikos principų:

61 responses

● Taip
● Kartais
● Retai
● Ne
● Nesusimąsčiau apie tai

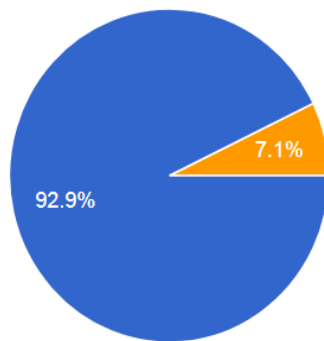

Plagijavimas

Apklausa parodė, kad plagijavimo suvokimas beveik nepasikeitė. Vis dar panaši dalis respondentų nerado trūkstamos informacijos, susijusios su šiuo akademinės etikos pažeidimu.

6. Ar žinote, kas yra plagiatas?

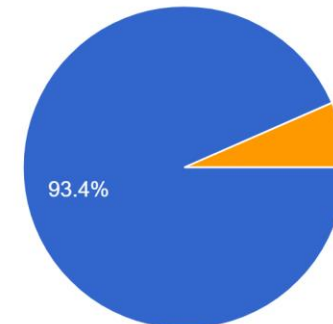
70 responses

● Taip
● Ne
● Trūksta informacijos

7. Ar žinote, kas yra plagiatas?

61 responses

● Taip
● Ne
● Trūksta informacijos

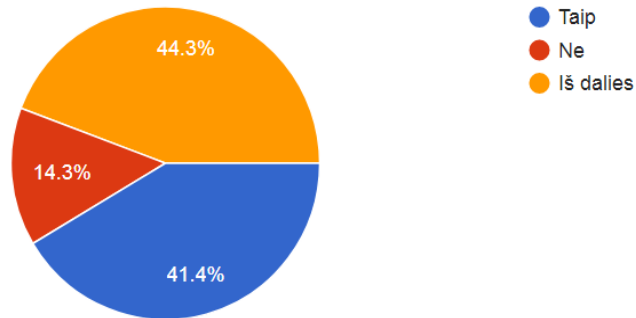

Publikavimo etika

Apklausoje dalyvavusių LEI bendruomenės narių spragos, susijusios su informacijos apie publikavimo etikos trūkumus, išliko beveik nepakitusios.

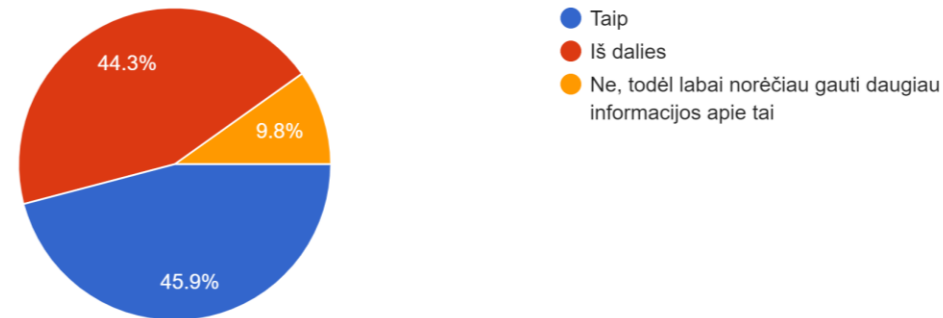
7. Ar Jums pakanka informacijos apie publikavimo etiką:

70 responses

8. Ar Jums pakanka informacijos apie publikavimo etiką:

61 responses

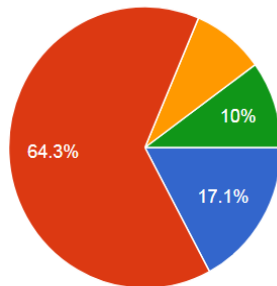

Mokymai

Nors abiejose apklausoje labai panaši dalis tyrėjų pažymėjo, kad juos domina mokymai akademinės etikos tema, per metus padaugėjo skeptiškai nusiteikusiųjų dėl tokių mokymų naudos.

9. Ar Jus domina mokymai/seminarai Akademinės etikos tema:

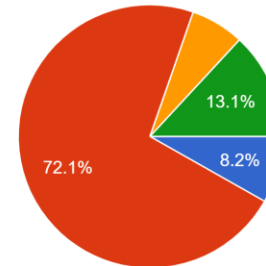
70 responses

- Domina, ir net labai, nes darbe nuolatos susiduriu su Akademine etika
- Domina, bet nežinau, ar bus tai naudinga
- Nedomina nei mokymai, nei seminarai, nes tai neduoda rezultato
- Nedomina jokie mokymai, nes neturiu tam laiko

15. Ar Jus domina mokymai/seminarai Akademinės etikos tema:

61 responses

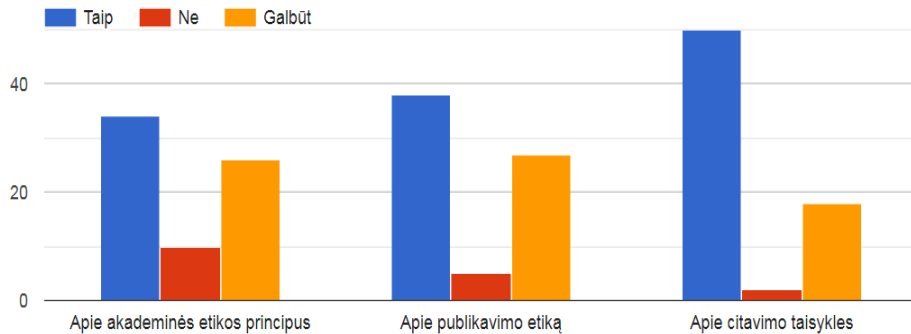
- Domina, ir net labai, nes darbe nuolatos susiduriu su Akademine etika
- Domina, bet nežinau, ar bus tai naudinga
- Nedomina nei mokymai, nei seminarai, nes tai neduoda rezultato
- Nedomina jokie mokymai, nes neturiu tam laiko

Mokymai

Sumažėjo neigiančių išvardintų mokymų temų svarbą. Mokymai apie citavimo taisykles išliko aktualiausi.

10. Jūsų nuomone ar šios mokymų temos būtų aktualios?

16. Jūsų nuomone ar šios mokymų temos būtų aktualios?

Mokymų poreikis ir pasiūlymai*

2019 m.

- Bendraautorystės (autorių prirašinėjimo) problema ir jos sprendimas;
- Galimų akademinių konfliktų sprendimai;
- Supažindinti visus LEI tyrėjus su AE, taip pat ir su bendrųjų etikos principų laikymusi;
- Aktualūs teisiniai – sutarčių aspektai. Doktoranto ir vadovo darbų autorystės teisinis santykis;
- Bendro pobūdžio seminaras, siekiant praplėsti akiratį ir žinoti svarbiausius dalykus susijusius su AE;
- Kaip reaguoti, kokių priemonių imtis aptikus savo tekstą kitų autorių straipsniuose;
- Mokymai turėtų būti rengiami reguliariai, kaip dalis kokybės užtikrinimo sistemos.

2020 m.

- Siūlymas vietoj mokymų tiesiog perskaityti (citavimo?) taisykles.
- Būtų naudingas neilgas seminaras apie etiškus tarpasmeninius santykius, citavimo taisykles, publikavimo ir akademinės etikos principus.
- Aktualu susipažinti kaip laikytis akademinės etikos principų ruošiant paraiškas.
- Akcentuojamas poreikis pirmiausia šviesti instituto jaunimą, doktorantus.

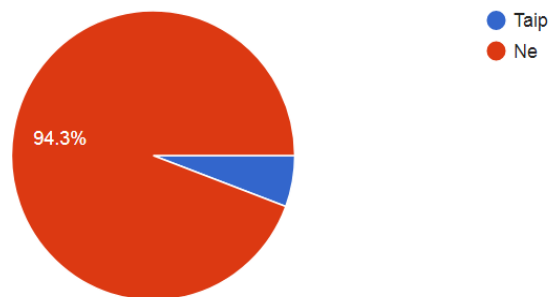

Akademines etikos pažeidimai

Instituto darbuotojų, pastebėjusių ar susidūrusių su akademines etikos pažeidimais, skaičius išlieka nedidelis: 2019 m. - 4 darbuotojai, 2020 m. - 3 darbuotojai.

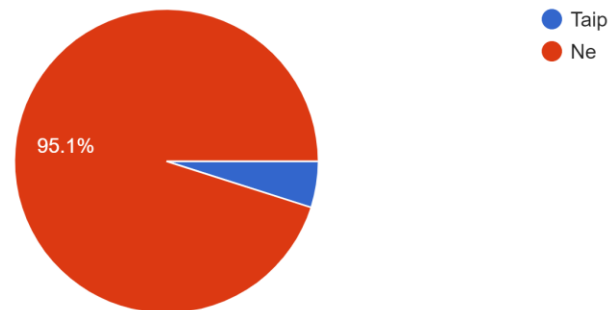
13. Ar esate pastebėję/susidūrę su Akademines etikos pažeidimais institute 2019 m:

70 responses

10. Ar esate pastebėję/susidūrę su Akademines etikos pažeidimais institute 2020 m:

61 responses

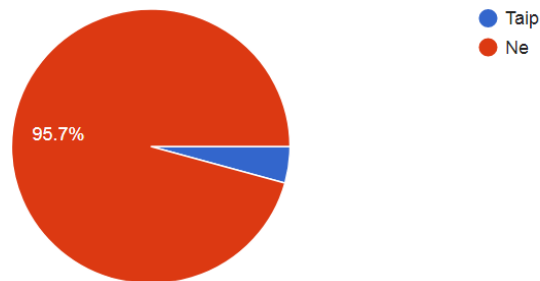

Akademines etikos pažeidimai

Dar mažesnė dalis darbuotojų turėjusių nusiskundimų dėl akademines etikos pažeidimų (apie 4 % abiejose apklausoje) siekė juos išspręsti, kreipdamiesi pagalbos į kitus darbuotojus.

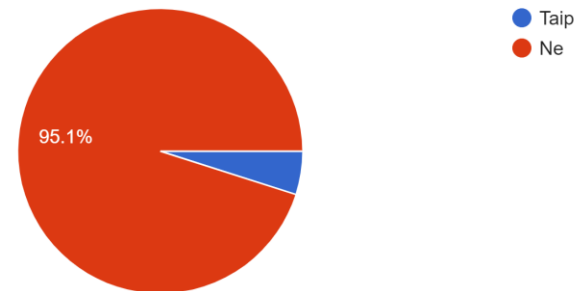
14. Ar esate kreipęsis/-usis dėl Akademines etikos pažeidimo į kitus darbuotojus (vyresnįjį kolegą, padalinio vadovą, administracijos darbuotoją ar pan.):

70 responses

12. Ar esate kreipęsis/-usis dėl Akademines etikos pažeidimo į kitus darbuotojus (vyresnįjį kolegą, padalinio vadovą, administracijos darbuotoją ar pan.):

61 responses

Pastaba: šis klausimas neapibrėžia laiko, per kurį galėjo būti kreiptasi, todėl abiejose apklausoje trys atsakiusieji teigiamai gali būti tie patys žmonės, kurie mini tą patį atvejį.

Akademinės etikos pažeidimai

15. Jei kreipėtės, ar buvo imtasi veiksmų, kokie veiksmai buvo daromi, kokie buvo rezultatai?

2019 m.

Vos vienas respondentas paminėjo, jog pažeidimai buvo išsiaiškinami vidiniuose padaliniuose. Tai buvo susiję su citavimo taisyklių pažeidimais.*

2020 m.

Du darbuotojai paminėjo, jog buvo kreiptasi, tačiau tik vienas iš jų pažymėjo, jog dėl galimo akademinės etikos pažeidimo buvo imtasi veiksmų, tačiau to nedetalizavo.*

Pastaba: šis klausimas neapibrėžia laiko, per kurį galėjo būti kreiptasi, todėl abiejose apklausose teigiamai atsakęs žmogus gali būti tas pats.

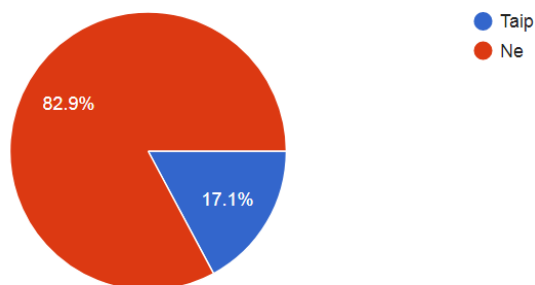

Pažeidimų nagrinėjimas

Oficialią pažeidimų nagrinėjimo tvarką institute 2019 m. žinojo 17 %, o 2020 m. 36 % darbuotojai. Tokios tvarkos nežinančių per metus sumažėjo maždaug dvigubai.

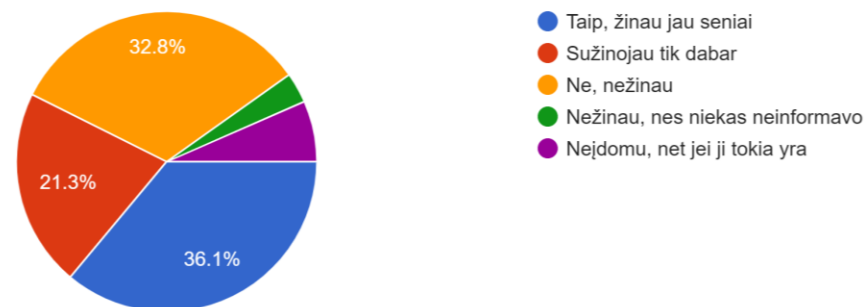
17. Ar žinote galiojančią pranešimų dėl Akademinės etikos pažeidimų pateikimo ir nagrinėjimo tvarką institute?

70 responses

4. Ar žinote/žinojote galiojančią pranešimų dėl Akademinės etikos pažeidimų pateikimo ir nagrinėjimo tvarką institute?

61 responses

Išvados

Pirmojoje apklausoje dalyvavo 70 dalyvių ir apibendrinus rezultatus buvo prieita prie išvados, kad ne visi instituto tyrėjai žino akademinės etikos principus ir jų laikosi, tik dalis apklaustųjų žino, kur rasti LEI Akademinės etikos kodeksą. Per apklausą taip pat sužinota apie pavienius akademinės etikos principų pažeidimus ir apie tai, kad trūksta žinių, kaip elgtis susidūrus su akademinės etikos principų pažeidimais, todėl komisija nutarė peržiūrėti ir atnaujinti savo darbo reglamentą. Kadangi daugiau nei 80 % dalyvių teigė, jog mokymai akademinės etikos tematika juos domintų, komisija nusprendė pradėti LEI bendruomenės švietimą šiais klausimais ir surengti seminarą.

Išvados

Antrojoje apklausoje savo nuomonę išsakė 61 darbuotojas, didesnis skaičius nei pirmojoje apklausoje sudalyvavo doktorantai. Per metus institute padaugėjo darbuotojų, susipažinusių su LEI akademinės etikos kodeksu. Padidėjo apklaustųjų, žinančių apie akademinės laisvės ir atsakomybės, bei etiškų asmeninių santykių principus, skaičius. Daugiau nei 90 % apklaustųjų yra įsitikinę, kad laikosi akademinės etikos principų. Daugėja susimąstančių apie akademinę etiką bei žinančių, kur rasti informaciją (Akademinės etikos kodeksą) prireikus. Tai rodo, kad akademinės etikos svarbos suvokimas pamažu auga.

Išvados

Nepatenkinama situacija išlieka kalbant apie plagijavimo ir publikavimo etikos supratimą. Abi apklausos (pirmoji ir antroji) rodo, kad tai yra LEI bendruomenės spraga. Dėl pandemijos planuotas seminaras neįvyko ir šių dalykų suvokimas išlieka nepakitęs. Mokymų reikalingumą pripažįsta vis daugiau apklaustųjų, kurie būtent publikavimo etikos ir citavimo taisyklių temas laiko aktualiausiomis. Apklaustieji paminėjo tik pavienius akademinės etikos principų pažeidimų atvejus. Tikėtina, kad esant aiškiai oficialiai tokių pažeidimų pateikimo ir nagrinėjimo tvarkai, komisija tokių pranešimų sulauks.

Išvados

Nors 2020 m. nebuvo suorganizuotas seminaras LEI bendruomenei apie akademinės etikos principų laikymąsi, antroji apklausa parodė, kad bendra padėtis, susijusi su šiomis problemomis, institute pagerėjo. Galima daryti prielaidą, kad apklausos taip pat yra savotiška informavimo priemonė, kelianti klausimus, priverčianti ieškoti atsakymų ir skatinanti susimąstyti apie dalykus, apie kuriuos įprastai nepagalvojama.

Išsikeltas uždavinys

Remiantis apklausos rezultatais artimiausias LEI Akademinės etikos komisijos uždavinys yra suorganizuoti LEI bendruomenei seminarą aktualiausiais akademinės etikos klausimais.

Jūsų išsakyti komentarai ir nuomonės

Padėtis gera.

Kartais trūksta tiesiog kultūringo pagarbaus elgesio.

Neturiu konkrečių pasiūlymų. Pritariu tokioms apklausoms ir manau, kad jos ir mokymai, ypač naujiems darbuotojams, galėtų vykti periodiškai.

Padėtis gera.

Mano artimoje aplinkoje institute padėtis yra gera.

Turi būti aiškiai apibrėžta, kas yra pažeidimas ir kuo tai gresia.

Akademinių etikos komisija dirba kryptingai, belieka palinkėti sėkmės.

Akademinių etikos komisijai aktyviau bendrauti su LEI darbuotojais.

Patenkinama.

Padėtis yra gera.

Padėtis patenkinama.

Mano aplinkoje padėtis gera.

Nesu susidūręs su pažeidimais, bet manau, kad būtina fiksuoti ir išnagrinėti kiekvieną atvejį padaliniuose bei aptarti vadovų posėdžio metu. Jei pažeidimai kartojasi, - viešinti atvejus institute arba taikyti numatytas adekvačias sankcijas.

Jūsų išsakyti komentarai ir nuomonės

Žuvis genda nuo galvos.

Padėtis yra gera.

Įtraukti etikos klausimus į atestaciją.

Nebloga.

Kol kas nesusidūriau su netinkama akademinė etika.

Manau, kad darbuotojai nelinkę teikti skundų, ypač dėl kolegų, su kuriais reikia kartu dirbti. Gerinimui pasiūlymas, kaip 17 punkte - švietimas. Gerai, kad aktyvinate veiklą ir keliate šiuos klausimus, taip darbuotojai labiau pasidomės.

Manau, kad padėtis institute su akademinė etika yra gera.

Kadangi neteko ką nors negero girdėti apie Akademinės etikos padėtį mokslo srityje institute, tai konkrečių pasiūlymų neturiu. Tačiau bendravimo, santykių tarp kolegų aplinkoje dar yra kur pasitempti.

Viskas tvarkoj.

Akademinė etika nėra susijusi vien tik su publikavimu, tai susiję su vadovavimu doktorantams, padalinio darbuotojams ir panašiai. Neaišku, ar visos teisės bei pareigos iš senų LEI įstatų perkeliamos į naujus įstatus? Jeigu ne, tai kodėl?

Ačiū už dėmesį

Akademinės etikos komisija

Akademine.etika@lei.lt